

מסתמא נבילה היא, ואסורה.

ומר, רבי חנינא סבר, אין אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית. דמשום דמסרח אינה מטילה אלא באשפה שבשוק. ומדאשכח לה בבית, ודאי נשחטה כראוי.

אמר מר: אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה לאסור — היכא שמצאן באשפה.

ודנה הגמרא: מאי היא אותה "אשפה" שאסר בה רבי?

אילימא אשפה שבשוק —

הא אמרת דכולי עלמא לא פליגי בה דאסור. דהא מוכח דנבילה היא. ומהא דהוצרך רבי להכריע כדברי רבי יהודה, משמע דאיירי בגוונא דנחלקו בו רבי יהודה ורבי חנינא.

אלא לאו, פשיטא דאיירי רבי באשפה שבבית. דבזה הלכה כרבי יהודה דאסור, משום דאדם עשוי להטיל נבלתו שם.

אלא דאם כן תיקשי: אימא סיפא, ששנינו בה: ונראין דברי רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי להתיר, היכא שמצאן בבית.

מאי "בית" שהתיר בו רבי?

אילימא שמצאן בבית ממש, האמרת דכולי עלמא לא פליגי בהא דשרי. ומדברי רבי

משמע דאף בזה פליגי.

אלא פשיטא, שהתיר רבי באשפה שבבית. ואם כן קשיא הא דאמר רבי "נראין דברי רבי יהודה באשפה", אהא דאמר רבי "נראין דברי רבי חנינא בבית". דהא מוקמת לתרוויהו בגוונא חדא, ותרתי דסתייגינהו.

ומשנינן: הכי קאמר רבי: נראין דברי רבי יב-ב יהודה האסור, לרבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי, בנמצאו באשפה שבשוק. לפי שאף רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי לא נחלק עליו על רבי יהודה אלא באשפה שבבית. אבל באשפה שבשוק מודי ליה. והיינו נמי דקאמר: ונראין דברי רבי חנינא באשפה שבבית. שאף רבי חנינא לא התיר אלא באשפה שבבית. ולא בא רבי להכריע בזה ביניהם, אלא לפרש מחלוקתם. (96)

שנינו במשנה: הכל שוחטין חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו את שחיטתן.

ומדייקת הגמרא: שמא קלקלו, דמשמע שהוא טעם לאסור שחיטתן בדיעבד, לא קתני. אלא "שמא יקלקלו" קתני, דמשמע שקודם השחיטה איירי.

אמר רבא: זאת אומרת, דמהאי טעמא ד"שמא יקלקלו", אין מוסרין להן לשחוט אפילו חולין לכתחלה! ואפילו בגדול עומד על גביהם, משום שמועדים הם לקלקל תמיד, ואיכא בזה משום "בל תשחית". (97)

96. כאן, הרי לכתחלה בדקינן ליה אי גמיר או לא.

97. רשב"א לשיטת רש"י.

96. ולהלכה פסקו רוב הראשונים, דאף ד"רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן", לא סמכינן על רוב זה אלא היכא במקום שאין השוחט לפנינו, או שאין ידוע מי שחט. אבל אם השוחט נמצא

שנינו במשנה: וכולן ששחטו ואחרים רואים אותם — שחיטתן כשרה.

ואף שמבואר בריש פירקין שהמילה "כולן" באה להביא כמה דינים, לכל מר כדאית ליה, מכל מקום, ודאי קאי נמי אחרש שוטה וקטן.

ודנה הגמרא: מאן האי תנא דמכשיר שחיטת חרש שוטה וקטן, (98) היכא שברור לנו ששחטו כדיון, על אף שאין להם דעת לכוון לשם שחיטה, אלא הם מתכוונים לחיתוך בעלמא, דקסבר דלא בעינן כוונה לשחיטה? (99)

אמר רבא: רבי נתן היא.

דתני אושעיא, זעירא דמן חבריא, צעיר החבורה (100) של בני הישיבה: זרק פכין על מנת לנועצה בכותל, והלכה ושחטה כדרכה שחיטה כהלכה —

רבי נתן מכשיר את השחיטה, אף שנעשתה בלא כוונה. וחכמים פוסלין, משום דשחיטה בעי כוונה.

ומוסיפה הגמרא: הוא אושעיא, תני לה, שנה את הברייתא הזאת, והוא אמר לה להלכה מדעתו, והכריע: הלכה כרבי נתן. דלא בעינן כוונה.

ומקשינן: ואיך מכשרינן לה לשחיטה על ידי זריקת הסכין גרידא? והא בעינן שיהא מוליך ומביא את הסכין על הצואר, ובזריקה איכא רק הולכה!?

ומשנינן: הכא במאי עסקינן, שהסכין הלכה ובאה כדרכה. וכגון שחתכה הצואר בהליכתה והמשיכה עד הכותל, ומכח הכאתה בכותל חזרה הסכין לאחור וחתכה שוב את הצואר. והיינו הולכה והבאה. (101) אמר רבי חייא בר אבא: בעי רבי יוחנן: האם קטן יש לו מחשבה ויודע לכוון לשם מאי עביד, ולפיכך כשר הוא לכל מילי

[ג.]

ויש אחרונים [אמרי בינה דיני שחיטה סימן ז] שהבינו בדעתו, שאם מתכוין לשחוט אלא מתכוין שלא יהיה היתר לבהמה בשחיטה זו, שחיטתו כשרה, ורק אם מתכוין לנחור, וקרה ששחט כראוי, אז השחיטה פסולה, משום חסרון כח גברא. אך העונג יום טוב [סימן נז] הבין בדעתו שאף כוונה שלא להתיר פוסלת.

100. רש"י מפרש עוד פירוש, ש"אושעיא זעירא" היה שמו, והיה מבני החבורה. והתוספות מפרשים שחבריא זה שם מקום.

101. והוה מצי לשנויי בסכין ארוכה שיש בה כשיעור שני "מלוא צואר", דסגי בה הולכה

98. הנודע ביהודה [תנינא אורח חיים סימן א] דן בשאלה, מדוע הקטן פסול לכתוב תפילין מפני שאינו בר קשירה, ובכל זאת הוא כשר לשחיטה, ולא אומרים שאינו בר זביחה, והרי לכאורה, כמו שהוא לא מחויב להניח תפילין, כך אינו מוזהר על איסור נבלה?

ואומר הנודע ביהודה, שהסיבה שהקטן נחשב בר זביחה היא מפני שאסור לספות לו נבלה בידים. מה שאין כן לגבי כתיבת תפילין, שאפילו קטן שהגיע לחינוך פסול לכתוב, מפני שמצות חינוך לתפילין היא רק מדרבנן.

99. כתב המהרש"ל שאם כיון השוחט במפורש שלא לשחוט שחיטה המתירה אלא לנחור את הבהמה, שחיטתו פסולה [יש"ש סימן

דבעינן בהו כוונה, וכגון שחיתת קדשים דבעינן בה כוונת "לשמה" — או אין לו מחשבה, ולא בר כוונה הוא, ולכך הוא פסול לשחיתת קדשים. (102)

אמר ליה רבי אמי לרבי חייא בר אבא: ותיבעי ליה לרבי יוחנן אם יש מחשבה לקטן, אפילו במקום שיש מעשה עם המחשבה, שמוכיח המעשה על מחשבתו, אי מהני מחשבתו. וכגון עולה שעומדת בדרום העזרה, ואמר הקטן: הריני מביאה לצפון, שכן דינה לישחט שם! והביאה לצפון ושחטה. דהמעשה שמביאה לצפון מוכיח שמחשבתו לשם קדשים היא, וגם קאמר להדיא ששוחט לשם קדשים. ואמאי בעי רבי יוחנן דוקא במחשבה לבד בלא מעשה?

ואסיק רבי אמי לקושייתו: מאי שנא מחשבה עם מעשה בקטן דלא קמיבעיא ליה, ופשיטא ליה דאית ליה לקטן מחשבה עם מעשה — הלא הוא משום דתנן "יש להם מעשה המוכיח על מחשבתם", כמובא להלן, ואם כן, מחשבה גרידא בקטן, נמי לא תיבעי ליה, דהא ודאי אין לו מחשבה. דהא כיון דשמיעא ליה ההיא מתניתין, הא דתנן בה נמי "אין להם מחשבה".

דתנן במסכת כלים [יו טו]: האלון והרמון

והאגוז שחלקום תינוקות ועשאום כלי, על ידי שניקבו בהם נקב בצידם ורוקנו את תוכנם, כדי שיוכלו למוד [למדוד] בהן עפר, או שהתקינום לכף מאזנים, הרי הם מקבלים תורת "כלים". ולכך אם נגעה בהם טומאה, הרי הם טמאין, מפני שיש להן לקטנים מעשה המוכיח על מחשבתם. כי במקום שמעשיהם מוכיחים על כוונתם, וגם אומרים בפה שלכך מתכוונים, וכגון הכא, שאומרים שמתכוונים לעשיית כלי, וגם עושים את הכלי במעשה — מחשבתם מחשבה!

אבל, אין להם לקטנים מחשבה היכא דליכא יג-א מעשה המוכיח עליה.

וכגון, אם מצא קטן קליפת אגוז, וחשב עליה לעשותה כלי למוד בו עפר, או אפילו אם כבר מדד בה, כיון שלא עשה בה מעשה, אין קליפת האגוז נחשבת כלי. ואף שגדול בר דעת עושה "כלי" במחשבה גרידא, וכדתנן "כל הכלים יורדין לידי טומאה — במחשבה", מחשבת קטן אינה מחשבה, כל היכא דליכא עמה מעשה. עד כאן לשון המשנה.

ואם כן, הרי תנן להדיא, דבמחשבה גרידא אין כוונת קטן נחשבת לכוונה, ומאי מספקא ליה לרבי יוחנן?

בלבד. אלא מהדר לשנויי בכל גוונא, ואף באיזמל קטן. רש"י.

יאמר הקטן להדיא — יודע אני שהם קדשים ולשמך אני מכוון, מספקא לך שמה אין כוונתו כוונה. תוס'.

עוד הקשו התוספות: אולי צריך כוונה לשחיטה, ושחיתת הקטן כשרה מפני שגדול עומד על גביו, ומצאנו בכתיבת גט שצריך לכתבו בכוונה לשמה, שקטן כשר לכתבו כשגדול עומד על גביו.

102. ואף דסתמא נמי כשר בשחיתת קדשים, ואין פוסל עד שיכוון לשם קרבן אחר — סתמא דקטן גרע, משום דאין לו דעת להבין שהם קדשים וקסבר דחולין הם. דבכהאי גוונא פסול משום ד"מתעסק בקדשים" הוא. ואפילו אם